

Realizmus

2. pol. 19. stor. – zač. 20. stor.

- um. smer; z lat. realitas – vecný, skutočný; vychádza z **pozitivismu**; začína v anglickej lit. dielom Ch. Dickensa

Spoločensko-politická situácia

- zánik feudalizmu, rozvoj kapitalizmu, priemyselná revolúcia
- rozvoj priemyslu a prírodných vied
- dôraz na rozum a zmyslové vnímanie
- nová filozofia: POZITIVIZMUS - zakladateľ: August Comte; dôraz kládol na objektívne poznanie skutočnosti
skutočné/pravdivé je len to, čo sa dá zmyslami poznať, overiť a v praxi dokázať skúsenosťami a experimentmi
- snaha zobrazit' veci také, aké sú v skutočnosti

Porovnanie

Romantizmus

- predstavivosť a fantázia
- veľkolepá minulosť; exotické, vzdialené kultúry
-
- hrdina,,;
v neustálom rozpore so spoločnosťou;
individualizmus a titanizmus
- autoštylizácia
- konflikt –,
rozpor medzi a
- kontrast
- synkretizmus (.....)
- dominuje
- výrazové prostriedky sa do jazyka dostávajú len pomaly
- témy:,
aj témy
- prevláda

Realizmus

- zobrazenie – pravdivo a kriticky
-, vplyv kapitalizmu na ľudské vzťahy, zákon peňazí – základ konfliktov
- kritika (karierizmus, egoizmus, morálka)
- postavy nie sú výnimočné ako v romantizme; hrdinovia z každej spoločenskej vrstvy;
typizácia – postavy sú nositeľmi typických vlastností spoloč. vrstvy, ktorú reprezentujú – **sociálny typ postavy**; typy majú často negatívny charakter
- autor sa v diele priamo nezúčastňuje, vševediaci rozprávač v 3. os.
- kritické demaskovanie predstáv o živote
- objektívne rozprávanie
- **hlavný žáner – román** (najčastejší typ: spoloč./sociálny a psychologický)
- **dominuje epika**
- všetky vrstvy jazyka (nárečia, hovorové výrazy, argot, jazyk všetkých spoloč. vrstiev); nové výrazové prostriedky
- témy z prítomnosti (rodinné problémy, postavenie ženy, aj tabuizované - karierizmus, prostitúcia, nevery – nedostatky spoloč.
- prevláda

OPAKOVANIE: Román – hlavný žáner realistickej literatúry; rozsiahly epický žáner, zachytáva

....., obyčajne časovom rozpätí; 3 kategórie: dej, postavy - kategória rozprávača, priestor; popri hlavnej dejovej línii môže mať množstvo; veľa

Druhy: 1. z hľadiska témy: **spoločenský/sociálny; psychologický; dobrodružný; detektívny...**

2. z hľadiska kompozičných postupov: **retrospektívny**.....
reťazový.....
paralelný

Novela – epický žáner; zachytáva človeka v kratšom zábere, poskytuje výsek alebo súhrn niekoľkých udalostí;....., jednoduchší, má presne vymedzenú kompozíciu bez väčších odklonov od ústrednej od ústrednej dejovej línie (tým sa líši od poviedky), do deja vstupujú postavy charakterovo; udalosť

Poviedka – epický žáner, stvárňuje udalosť, pokojnejšie plynutie deja a menšia intenzita dramatickosti a napätie oproti novele; menej postáv, kt. sú charakterovo dané, nevyvíjajú sa, viac opisných častí

Epický čas – je čas, ktorý plynie – tzv. rozprávací čas; plynie omnoho ako skutočný čas